

Rökförbud avskräcker ungdomar från att börja röka

Rökförbud på restauranger infördes i Sverige under sommaren 2005. Nu visar en studie från USA i Archives of Pediatrics & Adolescent Medicine att rökförbud på restauranger har avskräckande effekt på unga när det gäller att börja röka. Författarna har tittat på delstaten Massachusetts, som har rökförbud på restauranger. Hur rökförbudet efterlevs – om det råder totalförbud på hela restaurangen, om det finns särskilda ytor där rökning tillåts eller om restaurangen helt enkelt inte följer reglerna – skiljer sig dock mellan olika områden och olika restauranger i delstaten.

Författarna har utgått från 3 800 ungdomar mellan 12 och 17 år som följts genom intervjuer med frågor kring rökning, t ex om de prövat att röka eller om de rökte regelbundet. Resultaten visar att sannolikheten för att ungdomar som bodde i områden där rökförbudet följdes strikt av restaurangerna skulle börja röka var 40 procent mindre än för ungdomar i områden där restaurangerna inte följde rökförbudet. När det gällde att pröva på tobaksrökning noterades inga större skillnader mellan ungdomar i olika delar av delstaten. Däremot var det färre ungdomar av dem som prövat på rökning som sedan blev regelbundna rökare i områden där restaurangerna efterlevde rökförbudet.

Författarna konstaterar att rökförbud på restauranger är ett effektivt sätt att signalera att samhället inte accepterar tobaksrökning på offentliga platser.

Rökförbud på restauranger tycks ha större effekt när det gäller att hindra unga från att börja röka än tobaksskatter och antirökkampanjer.

Foto: Anders Good/IBL

Runt hälften av alla stater i USA har i dag infört rökförbud på restauranger.

Till pionjärerna bland delstaterna hör Kalifornien, som redan 1998, sju år före det svenska förbudet, införde rökförbud på samtliga restauranger och barer i delstaten. Allra tidigast ut var staden San Luis Obispo i Kalifornien med ca 50 000 invånare, som redan 1990 totalförbjöd tobaksrökning på alla stadens restauranger och barer. Författarna uppger i en kommentar till den aktuella studien att de tror att rökförbud på restauranger har större effekt när det gäller att hindra unga från att börja röka än till exempel beskattning av tobak och antirökkampanjer i medier.

Anders Hansen
läkare, frilansjournalist

Arch Pediatr Adolesc Med. 2008;162(5):477-83.

Kunskap om patienten viktig vid bröstsmärta i primärvården

Patienter med bröstsmärta är vanliga i primärvården. Från tidigare studier vet vi att 8–18 procent av dessa patienter har koronarkärlssjukdom. I primärvården betraktas patientens sjukhistoria som ett viktigt diagnostiskt hjälpmedel, men det finns inte så många undersökningar som beskriver de diagnoskriterier som specialister i allmänmedicin använder i sitt vardagsarbete. Syftet med denna studie var att titta närmare på de diagnoskriterier som kommer till användning när patienten söker för bröstsmärtor.

Författarna intervjuade 23 specialister i allmänmedicin i tyska Hessen om vilka kriterier de använt för att ställa diagnos på de två senaste patienterna

som sökt för bröstsmärta. Materialet analyserades med kvalitativ metodik. Totalt identifierades 39 patienter med bröstsmärta, av vilka 17 bedömdes ha koronarkärlssjukdom och/eller indikation för akut omhändertagande på sjukhus. Ett återkommande diagnostiskt kriterium som användes var om det förelåg någon skillnad mellan patientens aktuella och tidigare utseende och/eller beteende. Även riskfaktorer för koronarkärlssjukdom och hur patienten hade reagerat i samband med tidigare sjukdomar användes som kriterier.

Detta är en relativt liten intervjustudie som finner att allmänmedicinare använder sig av subjektiva intryck från tidi-

Minskat prefrontalt blodflöde föregår misstag

Amerikanska och norska forskare har med hjälp av funktionell magnetkameraundersökning identifierat mönster i hjärnan som föregår att en individ begår misstag. Författarna, som presenterar sina rön i tidskriften Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America, har låtit friska försökspersoner genomföra enklare monotona uppgifter. Samtidigt har blodflödet i hjärnan följts med MR.

Det visade sig att när individerna begick misstag föregicks dessa av minskat blodflöde i prefrontala kortex, ett område i hjärnan som är centralt vid bl a planering och organisation. Det minskade blodflödet noterades upp mot 30 sekunder innan individen gjorde misstaget. Forskarna tror att hjärnan »spar på resurser« genom att reducera prefrontalt blodflöde då uppgiften är enkel och att detta leder till att misstag begås.

Författarna hoppas att rönen kan användas som hjälpmedel för individer som utför enklare monotona arbetsuppgifter och där misstag kan få svåra konsekvenser. Ett konkret exempel skulle kunna vara personal som kontrollerar pass på flygplatser. En kontinuerlig funktionell MR-undersökning av dessa individer skulle kunna skvallra om när de löper ökad risk att begå misstag. Det sistnämnda låter onekligen lite som science fiction, och författarna uppger också att de tror att det kommer att ta minst ett decennium innan apparatur baserat på de aktuella rönen kan se dagens ljus.

Anders Hansen
läkare, frilansjournalist

Proc Natl Acad Sci U S A. 2008;105:6173-8.

gare konsultationer när det gäller att bedöma bröstsmärta. I vad mån detta diagnoskriterium verkligen är effektivt återstår att visa. Men studien bidrar till ökad förståelse för arbetssättet i primärvården och lyfter fram betydelsen av patient-läkarkontinuitet.

Gösta Eliasson
specialist i allmänmedicin, Falkenberg

Hani MA, et al. Different from what textbooks say: how GPs diagnose coronary heart disease. Family Pract. 2007;24:622-7.